

Звіт

**про опитування серед
уболівальників з інвалідністю,
проведене Центром доступу
до футболу в Європі (SAFE)**

Україна, 2021 р.

Опубліковано в жовтні 2021 р.

Альтернативні формати цього документа наявні
за запитом. Зверніться до SAFE:

+44 (0)203 355 9867

info@cafefootball.eu

За підтримки

Зміст

Довідкова інформація.....	2
Про доступ та інклюзію.....	4
Чому важлива доступність?.....	5
Узагальнена інформація.....	5
Респонденти опитування.....	7
Відвідування матчів.....	9
Важливість відвідування футбольних матчів наживо.....	10
Труднощі, які виникають у людей з інвалідністю під час відвідування футбольних матчів наживо.....	11
Видимість.....	24
Інші послуги, приміщення та зручності.....	26
Асоціації вболівальників з інвалідністю.....	35
Дискримінація вболівальників з інвалідністю.....	35
Ідеї, запропоновані вболівальниками з інвалідністю.....	36
Висновки.....	37
Про Центр доступу до футболу в Європі (CAFE).....	39

Довідкова інформація

У січні 2021 року Центр доступу до футболу в Європі (CAFE) у співпраці з Українською асоціацією футболу (УАФ) розпочав опитування серед людей з інвалідністю в Україні.

Основними цілями опитування були:

- дослідити рівень доступності стадіонів в Україні;
- з'ясувати, чи відвідують уболівальники з інвалідністю футбольні матчі наживо;
- зрозуміти досвід уболівальників з інвалідністю, які відвідують футбольні матчі в Україні;
- глибше зрозуміти проблеми, які можуть не давати змоги або заважати людям з інвалідністю в Україні відвідувати футбольні матчі наживо;
- отримати відгуки безпосередньо від людей з інвалідністю щодо покращень, які футбольні клуби могли б здійснити, щоб усунути перешкоди, які виникають під час відвідування футбольних матчів наживо;
- допомогти CAFE розвивати стосунки з новими вболівальниками з інвалідністю в Україні.

Опитування включало 40 питань, спрямованих на те, щоб більше дізнатися про досвід людей з інвалідністю, які відвідують футбольні матчі наживо в Україні, та причини, чому люди з інвалідністю не відвідують стадіони.

Опитування перекладено українською мовою та опубліковано на сайті онлайн-опитування CAFE. Альтернативна паперова версія також була доступна за запитом до CAFE.

Щоб покращити обізнаність про опитування та заохочувати людей з інвалідністю по всій Україні до відповіді, на [вебсайті CAFE](#) опубліковано спеціальну статтю, яка рекламує дослідницький проєкт.

Опубліковано серію спеціальних дописів на каналах соціальних мереж CAFE для подальшої реклами опитування в мережах CAFE та заохочення до участі. Надіслано електронні листи асоціаціям вболівальників з інвалідністю та окремим уболівальникам з CAFE, щоб сприяти опитуванню серед їх членів та контактних осіб.

УАФ сприяла опитуванню через свої канали соціальних мереж, через свої футбольні клуби та неурядові організації (НУО) людей з інвалідністю в країні, щоб отримати подальшу підтримку та заохочення до участі. Деякі футбольні клуби країни рекламували опитування через свої платформи соціальних мереж.

Опитування проводилося трохи більше ніж 11 тижнів, загалом отримано 132 відповіді. CAFE та УАФ раді отримати таку кількість відповідей і дуже високо оцінили рівень детальної інформації, якою поділилися респонденти.

Майже 70 % респондентів дозволили зв'язатися з ними для участі в майбутніх проєктах і дослідженнях CAFE для вболівальників. Це допоможе CAFE розширити мережу вболівальників з інвалідністю по всій Європі та розвивати стосунки з уболівальниками з інвалідністю в Україні.

CAFE та УАФ хочуть подякувати всім учасникам за те, що вони знайшли час для участі в опитуванні CAFE, а також усім, хто ділився детальною інформацією про дослідницький проєкт з іншими зацікавленими сторонами.

Сподіваємося, що цей звіт допоможе вам отримати:

- огляд умов і перспектив для людей з інвалідністю, які відвідують футбольні матчі в Україні;
- краще розуміння перешкод, які мають вболівальники з інвалідністю по всій країні під час відвідування футбольних матчів наживо;
- рекомендації, які допоможуть УАФ і клубам співпрацювати у процесі

впровадження сталих змін, щоб покращити враження від відвідування матчів та зробити відвідування футбольних матчів наживо в Україні доступним, інклюзивним і з привітним середовищем для всіх уболівальників з інвалідністю.

Про доступ та інклюзію

Статистичні дані, зазначені нижче, дають уявлення про те, чому доступ та інклюзія є важливою темою, і чому відвідування футбольних матчів наживо в інклюзивному та привітному середовищі має таке значення для людей з інвалідністю:

- люди з інвалідністю становлять найбільшу групу в суспільстві, яка включає 15 % населення світу, більше одного мільярда людей з інвалідністю;¹
- у Європі проживає понад 100 мільйонів людей з інвалідністю;²
- приблизно 75 мільйонів людей, або 8 % населення з інвалідністю, мають потребу в користуванні кріслом колісним, проте лише 5-15 % мають доступ до нього;³
- 466 мільйонів людей у світі не чують або мають порушення слуху, що дорівнює майже половині всіх людей з інвалідністю;⁴
- у світі налічується понад 253 мільйони людей з повною / частковою втратою зору;⁵
- від 1 до 3 % населення планети мають інтелектуальні порушення, тобто до 200 мільйонів людей, або 20 % людей з інвалідністю;⁶
- кожний дванадцятий чоловік і кожна двохста жінка у світі мають порушення сприйняття кольору;⁷
- 80 % людей з інвалідністю кажуть, що для них важливо відвідувати футбольні матчі, адже футбол існує для всіх;⁸
- 93 % уболівальників з інвалідністю вважають важливим, щоб вони мали можливість вибору доступних місць на стадіоні;⁹
- 90 % уболівальників з інвалідністю вважають важливим сидіти поруч з іншими уболівальниками за свою команду (тобто на домашньому чи виїзному матчі);¹⁰
- 64 % уболівальників з інвалідністю хочуть мати можливість відвідувати футбольні матчі зі своїми друзями та родиною.¹¹

¹ Всесвітня організація охорони здоров'я, 16 січня 2018 р., <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>

² <http://www.edf-feph.org/about-us>

³ Всесвітня організація охорони здоров'я, 18 травня 2018 р., <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/assistive-technology>

⁴ Всесвітня організація охорони здоров'я, 20 березня 2019 р. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/deafness-and-hearing-loss>

⁵ Bourne і співавт. (2017) [https://www.thelancet.com/pdfs/journals/langlo/PIIS2214-109X\(17\)30293-0.pdf](https://www.thelancet.com/pdfs/journals/langlo/PIIS2214-109X(17)30293-0.pdf)

⁶ Спеціальна Олімпіада (Special Olympics) <https://www.specialolympics.org/about/intellectual-disabilities/what-is-intellectual-disability>

⁷ Спеціальна Олімпіада (Special Olympics) <https://www.specialolympics.org/about/intellectual-disabilities/what-is-intellectual-disability>

⁸ Опитування CAFE 2016 року серед уболівальників з інвалідністю <https://www.cafefootball.eu/Handlers/Download.ashx?IDMF=81918493-372f-4fcd-9926-8d5107853f01>

⁹ Опитування CAFE 2016 року серед уболівальників з інвалідністю <https://www.cafefootball.eu/Handlers/Download.ashx?IDMF=81918493-372f-4fcd-9926-8d5107853f01>

¹⁰ Опитування CAFE 2016 року серед уболівальників з інвалідністю <https://www.cafefootball.eu/Handlers/Download.ashx?IDMF=81918493-372f-4fcd-9926-8d5107853f01>

¹¹ Опитування CAFE 2016 року серед уболівальників з інвалідністю <https://www.cafefootball.eu/Handlers/Download.ashx?IDMF=81918493-372f-4fcd-9926-8d5107853f01>

Чому важлива доступність?

Доступність часто розглядається як тема, що стосується лише людей з інвалідністю. Однак дослідження продемонстрували, що приблизно 40 % населення потребує належного доступу в будь-який момент часу. Сюди входять не лише люди з інвалідністю, а й родини з маленькими дітьми, тимчасово непрацездатні люди, що мають перелом ноги, або такі, що відновлюються після операції, люди літнього віку, які часто є найдавнішими та найвідданішими вболівальниками футбольного клубу, а також вагітні жінки.

Доступні стадіони та надання доступних послуг, приміщень та зручностей відповідають найкращим інтересам усіх глядачів незалежно від виду інвалідності, а також усіх працівників та відвідувачів.

Підтримка футбольної команди та відвідування футбольних матчів наживо для багатьох людей є важливою частиною європейської традиції та культури. Це так само актуально для людей з інвалідністю. Забезпечуючи доступні та інклюзивні умови проведення матчів для людей з інвалідністю, клуби та власники стадіонів / ігрових майданчиків можуть відкрити гру для ширшої та різноманітнішої аудиторії. Усі вболівальники отримують більше задоволення від відвідування стадіону з доступними зручностями та послугами. Клуби також можуть отримати вигоду від залучення нових постійних уболівальників із числа людей з інвалідністю, їх родин і друзів, які часто відвідують футбольні матчі разом з уболівальниками з інвалідністю.

Крім того, клуби та стадіони, які надають доступні послуги, приміщення та зручності в неігрові дні, займають гідне місце в житті своїх місцевих громад. Вони також набагато частіше стають роботодавцями для людей з інвалідністю.

Узагальнена інформація

У людей з різними видами інвалідності має бути можливість відвідувати футбольні матчі наживо та підтримувати свою команду в доступному, інклюзивному та привітному середовищі разом з іншими вболівальниками. Клуби та стадіони мають забезпечувати мінімальну кількість місць для крісел колісних і місць зі зручним доступом із сусідніми сидіннями для супроводжуваних осіб, враховуючи місткість конкретного стадіону, як зазначено в документі [«Доступ для всіх» – Посібник з належної практики УЄФА та CAFE зі створення доступного стадіону та вражень від відвідування футбольних матчів](#).

(російськомовна версія [тут](#)).

На стадіонах / ігрових майданчиках також потрібно забезпечувати додаткові доступні

засоби, послуги та зручності, такі як аудіоописові коментарі, доступні місця для паркування автомобілів, доступні туалети та місця загального користування. Також слід запровадити розпізнавальні покажчики та засоби для орієнтування, розширену інформацію й чітку та прозору політику продажу квитків, щоб допомогти створити враження від відвідування футбольних матчів у більш інклюзивному й доступному середовищі для вболівальників з інвалідністю.

У цьому звіті узагальнено відповіді та представлені статистичні дані щодо важливості відвідування футбольних матчів наживо для людей з інвалідністю в Україні. Звіт також містить спостереження щодо найпоширеніших перешкод, які виникають у респондентів, та можливих рішень, які допоможуть керівним органам та клубам подолати ці перешкоди.

У звіті також висвітлено хороші практики, на думку вболівальників з інвалідністю в Україні.

Найважливіші аспекти

Попередня інформація про доступність на стадіонах для глядачів з інвалідністю має бути легко доступною та доноситися в альтернативних форматах
Призначення фахівця з роботи з вболівальниками з інвалідністю у клуби, де немає такої посади
Призначення контактної особи, в ідеалі – фахівця з роботи з вболівальниками з інвалідністю, який даватиме відповіді на відповідні запитання та запити
Для глядачів з інвалідністю потрібно надати чіткі та прозорі правила продажу квитків
Клуби та стадіони мають звертатися за порадою до місцевих експертів з цифрової доступності та забезпечувати доступність офіційних вебсайтів
Потрібно забезпечити мінімальну кількість доступних місць для паркування автомобілів поблизу стадіонів
Пункти висадки та посадки мають бути позначені поблизу входів до стадіону
На шляхах під'їзду / підходу до стадіонів слід встановити або покращити розпізнавальні покажчики та засоби для орієнтування
Потрібно вдосконалити шляхи під'їзду / підходу до стадіонів, наприклад, шляхом встановлення тактильної тротуарної плитки та пандусів
На всіх стадіонах має бути встановлена мінімальна кількість місць для вболівальників на кріслах колісних і місць із сусідніми сидіннями для супроводжуваних осіб, зокрема й у гостьових секторах
На всіх стадіонах має бути встановлена мінімальна кількість місць з легким доступом, з належною видимістю та сусідніми сидіннями для супроводжуваних осіб, зокрема й у гостьових секторах

Слід встановити або покращити доступ до місць загального користування та приміщень з місцями загального користування, наприклад, низько розташовані віконця кас / прилавки / буфети
Відповідні доступні туалети, включно з кабінками для вболівальників з інвалідністю, які не мають порушень опорно-рухового апарату, та туалетами для переодягання, які мають бути встановлені з відповідними меблями
На всіх стадіонах слід встановити або покращити покажчики та засоби для орієнтування для доступу до місць для сидіння, туалетів і місць загального користування
На стадіонах слід впровадити послуги аудіоописових коментарів. Послуги мають бути доступними з будь-якої точки трибуни через особисті радіоприймачі / смартфони
Встановлення допоміжних пристроїв для осіб з порушеннями слуху в місцях спілкування з клієнтами та в межах чаші стадіону
VIP-зони та зони гостинності на стадіонах мають стати доступними для вболівальників з різними видами інвалідності
Клубні магазини, клубні екскурсії та музеї мають стати доступними для вболівальників з різними видами інвалідності
Продовжити або розпочати спілкування з уболівальниками з інвалідністю та місцевими неурядовими організаціями (НУО)
Допускати собак-поводирів і собак-помічників на стадіони
Створення асоціацій уболівальників з інвалідністю там, де їх немає

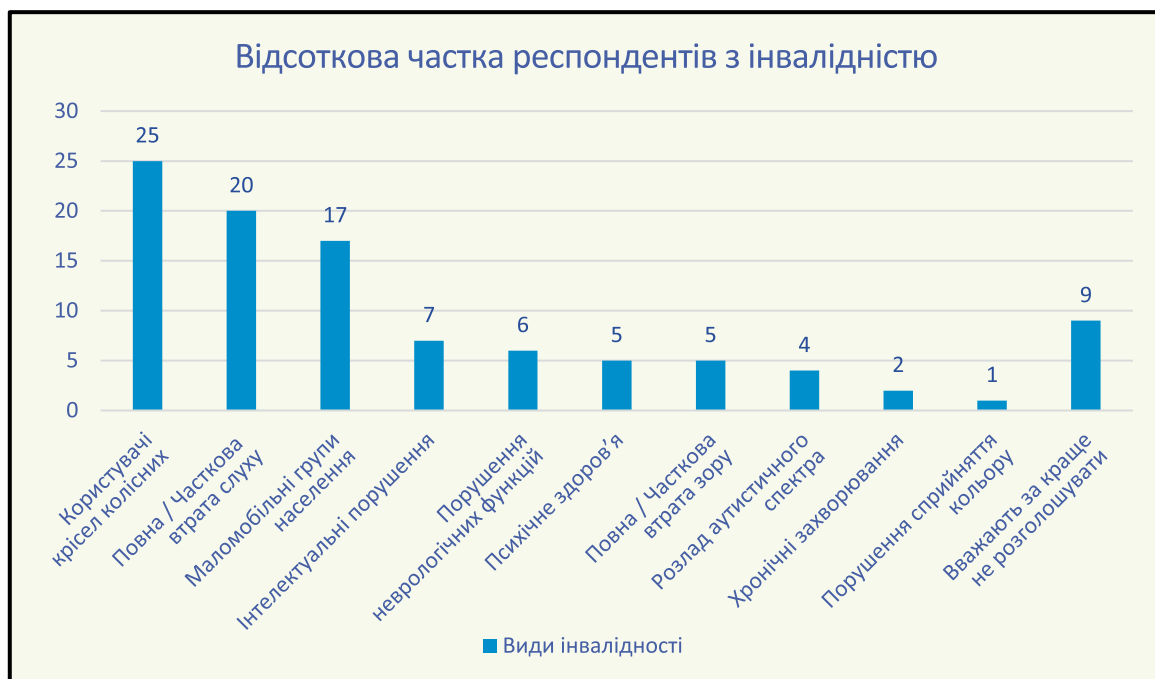
Респонденти опитування

Загалом Центр доступу до футболу в Європі (CAFE) отримав 132 відповіді на опитування, водночас 80 % респондентів зазначили, що вважають себе людьми з інвалідністю. Решта респондентів відповіли, що не вважають себе людьми з інвалідністю або вважають за краще не розголошувати, чи мають вони інвалідність. Ці респонденти могли бути представниками, супроводжуваними особами, друзями та членами родин людей з інвалідністю або людьми з прихованою інвалідністю, або хронічними захворюваннями, які не вважають себе людьми з інвалідністю.

Чверть респондентів зазначили, що вони є користувачами крісел колісних, а майже п'ята частина – не чують або мають порушення слуху. 17 % респондентів належать до маломобільних груп населення, але не є користувачами крісел колісних. Понад 10 % респондентів зазначили, що вони вважають себе такими, що мають приховану інвалідність: розлади аутистичного спектра, хронічні захворювання або порушення сприйняття кольору.

Лише шість респондентів (5 %), які відповіли на це запитання, зазначили, що вони повністю або частково втратили зір. Приблизно чверть усіх людей з інвалідністю у світі повністю / частково втратили зір. Причиною такого низького рівня відповідей людей з повною / частковою втратою зору в Україні може бути те, що їм було важче отримати доступ до опитування та його заповнення. SAFE забезпечив доступність альтернативних форматів опитування, наприклад, велика текстова паперова версія, щоб допомогти людям з повною / частковою втратою зору поділитися своїми думками, якщо онлайн-версія опитування не сумісна з їх технологією зчитування з екрана.

Слід зазначити, що люди досить часто мають різні види інвалідності. Опитування SAFE надавало учасникам можливість вибрати види інвалідності, які стосуються їх. Проте може бути так, що деякі респонденти обирали лише той пункт, який вони вважали своїм основним видом.

SAFE прагнув, щоб люди з інвалідністю, які вболівають за клуби на усіх рівнях України, мали можливість поділитися своїми думками в опитуванні, оскільки доступність впливає на всі футбольні клуби, а люди з інвалідністю мають право отримувати задоволення від футболу на всіх рівнях гри.

Завдяки популяризації цього дослідження (опитування) SAFE, УАФ та іншими зацікавленими сторонами, такими як асоціації вболівальників з інвалідністю та громадські організації людей з інвалідністю, SAFE отримав відповіді від людей з інвалідністю, які підтримують клуби з усієї України. Найбільша кількість відповідей надійшла від вболівальників Київського «Динамо». Проте SAFE було приємно отримати відгуки респондентів від вболівальників таких футбольних клубів, як

«Шахтар» Донецьк, ФК «Карпати» Львів, ФК «Ворскла» Полтава», ФК «Зоря» Луганськ, Дніпро, ФК «Нікополь» та ФК «Суми».

Відвідування матчів

Щоб краще зрозуміти умови й перспективи для футбольних уболівальників з інвалідністю в Україні, CAFE намагався отримати інформацію про кількість людей з інвалідністю, які відвідують футбольні матчі наживо по всій країні та які регулярно відвідують матчі. Для цього CAFE запитав респондентів, чи відвідували вони коли-небудь футбольні матчі наживо та як часто вони відвідували футбольні матчі наживо в 2019 році (останній повний сезон перед пандемією Covid-19, через яку призупинено футбольні змагання наживо, й матчі відбуваються без глядачів по всій Європі).

87 % респондентів зазначили, що протягом життя відвідали хоча б один футбольний матч наживо, а 15 % респондентів – відвідали понад 13 футбольних матчів протягом 2019 року. Майже 100 респондентів зазначили, що хотіли б регулярно відвідувати футбольні матчі своєї клубної команди, а також національної збірної України, якби це було можливо.

Ці цифри чітко показують, що серед людей з інвалідністю в Україні є бажання бути активними відвідувачами футбольних матчів. Попереднє дослідження CAFE показало, що відвідування футбольних матчів наживо часто є одним з небагатьох видів дозвілля, доступних для людей з інвалідністю в їх місцевості.

Однак за результатами іншого дослідження встановлено, що близько половини людей з інвалідністю у світі ніколи не відвідували публічні чи спортивні заходи. Результати опитування CAFE серед людей з інвалідністю в Україні показують, що 48 респондентів цього питання, що становить майже 60 %, відвідали чотири чи менше матчів у 2019 році.

CAFE дав респондентам, які зазначили, що вони не були на футбольному матчі, можливість надати додаткову інформацію про те, чому це сталося. Респонденти навели різноманітні причини, зокрема:

- труднощі з використанням громадського транспорту, щоб дістатися до стадіону;
- вартість квитків;
- немає з ким відвідати футбольний матч;
- немає інформації про те, як придбати квитки;
- нерозуміння як спланувати та організувати поїздку на матч;
- проблеми з доступністю на стадіонах, зокрема стадіони не відповідають вимогам доступу для людей з інвалідністю (немає місць для перегляду з легким доступом,

немає легких шляхів доступу до входу / в'їзду на стадіон, дуже мало доступних місць для паркування автомобілів біля стадіонів, обмежено кількість або немає місць для користувачів крісел колісних, немає послуги аудіоописового коментаря);

- обмеженість інформації у доступному форматі про послуги на стадіоні.

У цьому звіті CAFE надасть рекомендації та поради, як подолати труднощі, які можуть завадити відвідуванню футбольних матчів.

Важливість відвідування футбольних матчів наживо

CAFE прагнув зрозуміти важливість виїзду на футбольні матчі наживо для людей з інвалідністю в Україні. Для цього ми поставили запитання: **«Чи важлива для вас можливість побувати на футбольному матчі наживо?»** Ми запропонували учасникам дев'ять варіантів і попросили вибрати варіанти, які стосуються їх. На це запитання відповіли 102 респонденти, й надзвичайно популярною була відповідь: «Так, футбол має бути для всіх, зокрема і для людей з інвалідністю», з цим твердженням погодилися 78 % респондентів.

Понад три п'ятих респондентів зазначили, що важливо відвідувати футбольні матчі наживо, оскільки вони як люди з інвалідністю хотіли б відвідувати великі публічні заходи, зокрема і футбольні матчі наживо. Майже 50 % респондентів зазначили, що хочуть відвідувати футбольні матчі з родиною та друзями.

Вболівальники з інвалідністю з усієї Європи часто кажуть CAFE, що, хоча вони можуть мати труднощі під час відвідування матчів, вони, насамперед, є футбольними вболівальниками. Вони хочуть мати можливість підтримувати свою команду, ділитися тими ж емоціями та насолоджуватися тими ж враженнями від відвідування футбольного матчу в інклюзивному та привітному середовищі, що й усі інші вболівальники. Це так само актуально для людей з інвалідністю в Україні, оскільки майже 60 % респондентів зазначили, що для них важливо відвідувати футбольні матчі наживо, оскільки вони просто хочуть підтримати свою команду. Для порівняння, лише шість осіб зазначили, що відвідування футбольних матчів наживо для них не є важливим.

Недивно, що відповіді на це запитання свідчать, що відвідування футбольних матчів наживо має велике значення для людей з інвалідністю в Україні. Українці з інвалідністю вважають, що відвідування футбольних матчів наживо має бути доступним кожному, незалежно від виду інвалідності, й хочуть мати такі ж можливості підтримати свою футбольну команду та відвідувати футбольні матчі наживо з групою друзів та родиною, як це роблять уболівальники без інвалідності.

Як зазначалося раніше, відвідування футбольних матчів часто є одним з небагатьох наявних видів дозвілля, доступних для людей з інвалідністю. Відвідування матчів дає змогу познайомитися з новими людьми, створити дружні стосунки на все життя та відчути себе частиною спільноти. Ці фактори важливі для людей з інвалідністю в Україні: 40 % респондентів хочуть відвідувати футбольні матчі, щоб відчути себе частиною великої групи вболівальників, а 36 % вважають, що відвідування футбольних матчів важливо, оскільки це дає їм можливість познайомитися з новими людьми.

Труднощі, які виникають у людей з інвалідністю під час відвідування футбольних матчів наживо

SAFE намагався використати це дослідження, щоб розширити наші уявлення про те, які труднощі, зокрема соціальні, фізичні, сенсорні, комунікативні, зі ставленням чи організаційні у людей з інвалідністю в Україні могли раніше виникати або фактично виникають під час відвідування матчів.

Нижче наведено підсумок спостережень SAFE на основі відповідей, отриманих за результатами опитування SAFE серед вболівальників з інвалідністю в Україні, а також рекомендації, які допоможуть подолати ці труднощі, покращити доступ та інклюзію, а також враження від відвідування футбольних матчів для глядачів з різними видами інвалідності на стадіонах по всій Україні:

Попередня інформація

Попередня інформація про стадіон є корисним і важливим ресурсом для всіх футбольних вболівальників, але для вболівальників з інвалідністю доступність

точної та заздалегідь наданої інформації часто є критично важливим фактором. Люди з інвалідністю часто гірше можуть приймати спонтанні рішення під час подорожей, їм може знадобитися більше часу для планування поїздки. Наявність актуальної інформації про стадіон відіграє важливу роль у процесі прийняття рішень уболівальниками з інвалідністю, а наявність попередньої інформації може стати вирішальним фактором у тому, чи відвідає людина з інвалідністю футбольний матч чи ні.

Попередня інформація, що охоплює такі теми, як доступний громадський транспорт у напрямку до стадіону й назад, а також наявність доступних послуг, приміщень і зручностей на стадіоні в день проведення футбольного матчу є особливо важливою, якщо це перший візит людини з інвалідністю на місце проведення змагань. Це також може допомогти людям з інвалідністю відчувати менше занепокоєння щодо відвідування футбольного матчу. Відсутність такої детальної інформації перед відвідуванням футбольного матчу може означати, що люди з інвалідністю можуть його не відвідати.

Попередня інформація також може бути корисною для уболівальників з інвалідністю, які підтримують команду віддалено.

Щоб дізнатися більше, SAFE запитав респондентів опитування, чи не виникали в них труднощі під час пошуку попередньої інформації про стадіони:

Спостереження	Рекомендація
<p>Загалом, трохи більше ніж дві третини респондентів виявили, що важко знайти будь-яку чи актуальну інформацію про доступні послуги та приміщення на стадіонах. Наприклад, 40 % респондентів зазначили, що не можуть знайти інформацію про послуги та приміщення на стадіонах. Майже кожен третій зазначив, що не знає заздалегідь, де розташовані доступні місця для сидіння</p>	<p>Вебсайт клубу чи стадіону часто є першою точкою контакту для уболівальників, які шукають інформацію. Тому, такі вебсайти мають містити відповідну інформацію для уболівальників з інвалідністю. Вебсайт також має бути доступним і зручним для використання уболівальниками з інвалідністю</p> <p>SAFE рекомендує, щоб вебсайт клубу містив спеціальну сторінку або довідник, присвячений інформації про доступність. Довідники для глядачів з інвалідністю або спеціальні сторінки з інформацією про доступність на вебсайтах клубів мають містити всю інформацію про відвідування матчів, щоб допомогти уболівальникам</p>

з інвалідністю приймати зважені рішення про відвідування матчів. Приклади інформації, яку можна надати:

- послуги та зручності для відвідувачів з інвалідністю;
- розташування доступних місць для сидіння на стадіоні (включно з гостьовими секторами);
- наявність доступної автостоянки на стадіоні;
- місцевий доступний громадський транспорт до стадіону;
- як можна придбати квитки на місця з доступом для вболівальників з інвалідністю;
- вся контактна інформація про фахівця з роботи з вболівальниками з інвалідністю (або аналогічну особу).

SAFE може запропонувати подальші рекомендації та допомогу клубам і місцям проведення матчів у створенні вебсторінки та довідників з питань доступності. SAFE також рекомендує клубам ініціювати обговорення зі своїми власними вболівальниками з інвалідністю та асоціаціями вболівальників з інвалідністю, де це можливо, та місцевими неурядовими організаціями для людей з інвалідністю, щоб дізнатися, яка інформація їм потрібна для включення в довідники з питань доступності для вболівальників з інвалідністю та для доступу до інформаційних сторінок клубних вебсайтів

Інформація, розміщена на вебсайтах клубів і в довідниках для глядачів з інвалідністю, має бути корисною, точною та актуальною. Потрібно надати посилання на інші відповідні інформаційні ресурси (канали оповіщення), наприклад, вебсайти постачальників місцевих туристичних послуг і громадського транспорту. Цю інформацію також слід надати SAFE та місцевим неурядовим організаціям для людей з інвалідністю

Оскільки вболівальники з інвалідністю з усієї Європи можуть мати бажання відвідувати матчі в Україні, особливо матчі за участю команд у клубних змаганнях УЄФА та іграх національної збірної України, SAFE рекомендує надавати інформацію для доступу кількома мовами

	Вебсайти мають бути доступними та зручними для користувачів, наприклад, мають бути доступними посилання для користувачів миші та клавіатури. Багато людей з інвалідністю, наприклад, маломобільні групи населення, використовуватимуть клавіатуру для навігації по вебсайту замість миші
	Усі вебсайти мають відповідати Правилам доступності вебконтенту (WCAG)
	Вебсайти мають бути доступними для осіб з порушенням сприйняття кольору та відповідати Правилам W3C щодо контрастування кольорів
	CAFE рекомендує клубам використовувати експертний онлайн-інструмент доступності та консультуватися з місцевими експертами, включно з людьми з інвалідністю та НУО для людей з інвалідністю, для оцінки та покращення доступності вебсайтів
У 15 % респондентів виникли труднощі з пошуком фахівця з роботи з вболівальниками з інвалідністю, до якого можна було б звернутися для отримання додаткової інформації / відповідей на запитання	Згідно зі статтею 35bis Критерію ліцензування клубів УЄФА, клуби мають призначити фахівця з роботи з вболівальниками з інвалідністю (DAO), який відповідає за покращення доступу та інклюзії для людей з інвалідністю. Для отримання додаткової інформації про роль DAO зверніться до спеціального розділу вебсайту CAFE щодо DAO
	CAFE рекомендує клубам призначити DAO якомога швидше. У DAO має бути досвід або він має пройти відповідну підготовку щодо доступу та інклюзії для людей з інвалідністю
	DAO має регулярно взаємодіяти з УАФ, УЄФА та CAFE, щоб надавати оновлену інформацію про доступні об'єкти та послуги на стадіоні
	Контактна інформація DAO має бути легко доступною на офіційних вебсайтах клубів, щоб люди з інвалідністю могли зв'язатися з ним / нею для отримання подальших порад і рекомендацій
Майже кожен п'ятий респондент (19 %) вважав, що важко отримати попередню інформацію в альтернативних форматах	Попередня інформація має надаватися в альтернативних форматах, таких як шрифт Брайля, зручний для читання, великий шрифт та аудіозаписи. Ці формати корисні для людей з повною / частковою втратою зору, а також для

	<p>глядачів, що мають труднощі в навчанні та з інтелектуальними порушеннями. Іншим глядачам, наприклад, вболівальникам літнього віку, також корисно ознайомитися з інформацією, представленою більшим шрифтом. Зверніться до розділу J:1 (сторінка 74) Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх», щоб дізнатися як отримати інформацію в альтернативних форматах</p>
--	---

Доїзд до стадіонів та виїзд зі стадіонів

Доїзд до стадіону та виїзд з нього в день проведення матчу може створити багато перешкод, які або заважають людям з інвалідністю відвідувати футбольні матчі, або створюють труднощі для тих, хто відвідує футбольні матчі. Хоча доступний громадський транспорт, доступне паркування та наявність місць висадки / посадки часто є основними перешкодами, які виникають у багато людей з інвалідністю під час доїзду до стадіону та виїзду з нього, попередні дослідження CAFE показали, що зазначені аспекти також являють собою перешкоди:

- нерівне дорожнє покриття / місцевість на шляху до стадіону та по його периметру;
- переповнені під'їзні шляхи / входи на стадіон;
- немає пандусів на шляху до стадіону та по його периметру;
- великі відстані, щоб дістатися до доступних входів.

Щоб з'ясувати, чи є перешкодою для людей з інвалідністю в Україні доїзд до стадіонів і виїзд з них, CAFE запитав респондентів, чи виникали в них якісь труднощі під час доїзду до стадіонів та виїзду з них, і в який спосіб вони діставалися до стадіонів.

Спостереження	Рекомендація
36 % респондентів зазначили, що їздять на футбольні матчі на власному транспортному засобі або на автомобілі з родиною / друзями. На сьогодні це число, ймовірно, буде більшим, як показало недавнє дослідження CAFE, за наявності загрози Covid-19, 87 % вболівальників з інвалідністю	Вважається найкращою практикою виділяти щонайменше 6 % загальної кількості місць для паркування автомобілів на стадіоні для людей з інвалідністю. Якщо можливо, цей відсоток має бути вищим
	Багато людей з інвалідністю, які подорожують на автомобілі, користуються для цього більшими транспортними засобами, в яких можуть розміститися їх крісла колісні або інше обладнання для пересування. Транспортні засоби, пристосовані

не користувалися б громадським транспортом, щоб поїхати на футбольні матчі, а віддали б перевагу власному транспортному засобу або послугі спільної поїздки.¹²

1 з 3 (35 %) респондентів стверджує, що на стадіонах в Україні не вистачає або немає належних доступних місць для паркування автомобілів

для використання людьми, які пересуваються на кріслах колісних, зазвичай більші за стандартні автомобілі, оскільки мають задній пандус або підйомник. Таким чином, доступні місця для паркування мають бути достатньо широкими, щоб вмістити користувачів крісел колісних, які пересідають з транспортного засобу на крісло колісне, і мають бути чітко позначені. Рекомендується, щоб місця для паркування мали розміри 2400 мм на 4800 мм з позначеною зоною доступу шириною 1200 мм між кожним місцем для паркування та зоною доступу шириною 1200 мм, щоб забезпечити доступ до багажника або ззаду для транспортних засобів з підйомником або пандусом для крісла колісного. Зверніться до розділу G:4 (сторінка 44) [Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх»](#), щоб отримати додаткову інформацію про специфікації доступних місць для паркування автомобілів

Доступні місця для паркування автомобілів мають бути позначені міжнародно визнаним символом доступності на поверхні дорожнього покриття. Символ і розмітка місця для паркування мають сильно контрастувати з дорожнім покриттям

На доступних місцях для паркування автомобілів також слід встановити вертикальні покажчики, розміщені на висоті, яка помітна серед натовпу та транспортних засобів, що рухаються. Такі покажчики також мають містити міжнародно визнаний символ доступності

Потрібно встановити покажчики напрямків, щоб допомогти глядачам дістатися до місць для паркування. Це особливо корисно для тих, хто відвідує місце проведення футбольного матчу вперше, і вболівальників команди-гостя, які, можливо, не знайомі з плануванням місця для паркування автомобілів. Для позначення цих зон слід використовувати міжнародний символ доступності. Для отримання додаткової інформації про доступні місця для паркування автомобілів зверніться до розділу G:4 (сторінка 43) [Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх»](#)

<p>16 % респондентів зазначили, що пункти висадки наявні в обмеженій кількості або їх немає</p>	<p>Якщо можливо, місця висадки та посадки мають бути позначені поблизу входу на стадіон (рекомендована відстань – не більше ніж 50 м) для глядачів з інвалідністю, які прибувають на таксі або приватному автомобілі, щоб скоротити довгі пішохідні відстані.</p> <p>SAFE рекомендує додати покажчики розташування місць висадки / посадки, щоб допомогти водіям знайти ці зони. Покажчики мають бути на висоті, яка помітна серед натовпу та транспортних засобів, що рухаються. Пункти висадки також будуть корисними вболівальникам літнього віку, яким важко дійти пішки, й родинам з маленькими дітьми. Для отримання додаткової інформації про пункти висадки / посадки зверніться до розділу G:3 (сторінка 42) Посібника з належної практики УЄФА та SAFE – «Доступ для всіх»</p>
<p>Майже три п'ятих респондентів (56%) повідомили SAFE, що вони їздять на футбольні матчі громадським транспортом, але, як зазначалося, це значення, ймовірно, буде нижчим через загрозу Covid-19 та обмеження в наданні послуг. Однак чверть респондентів зазначили, що відсутність доступного громадського транспорту є для них перешкодою під час відвідування футбольних матчів. Перешкоди, що стосуються громадського транспорту, зазвичай полягають в обмеженому доступі, ненадійних послугах, переповненні пунктів надання послуг та відсутності допомоги за попереднім замовленням</p>	<p>Багато видів громадського транспорту по всій Європі недоступні для людей з інвалідністю. Дослідження SAFE, проведене у 2016 році, показало, що приблизно 25 % уболівальників з інвалідністю їздили на футбольні матчі та назад громадським транспортом.¹³ Через недоступне сполучення громадського транспорту багато вболівальників з інвалідністю хочуть використовувати альтернативні методи під час поїздки на футбольні матчі, наприклад, власний автомобіль, спільні автомобільні поїздки з родиною чи друзями, чи доступні послуги таксі. SAFE заохочує клуби розширювати та покращувати такі об'єкти, як доступні місця для паркування та пункти висадки, щоб допомогти людям з інвалідністю, які не можуть доїхати до стадіонів громадським транспортом. Перегляньте зазначені рекомендації, щоб отримати додаткові вказівки</p>

<p>Майже половина учасників (48 %) цього опитування зазначили, що в них виникали труднощі, зокрема з нерівним дорожнім покриттям, обмеженою кількістю або відсутністю тактильного покриття та відсутністю пандусів на під'їздах до стадіону</p>	<p>Пандуси або низько розташовані бордюри допомагають користувачам крісел колісних пересуватися самостійно або допомагають їх супроводжувачим особам пересувати крісло колісне в безпечний спосіб. Уздовж маршрутів доїзду / виїзду мають бути встановлені пандуси. Вони мають включати рівномірні схили з максимальним невеликим нахилом 1:12 (5 %)</p> <p>Стандартні бордюри можуть становити небезпеку для людей з повною / частковою втратою зору, які не знають про наявність таких бордюрів. Потрібно встановлювати пандуси або низько розташовані бордюри в поєднанні з тактильною («пухирчастою») бруківкою, тактильним індикатором системи попередження (TWSI), щоб повідомити про зміну рівня дорожнього покриття для людей з повною / частковою втратою зору. Для отримання додаткової інформації про шляхи доступу до стадіонів зверніться до розділу G:5 (сторінка 45) Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх»</p>
<p>Більше третини (37 %) респондентів на це запитання відповіли, що переповненість входів і трибун стадіону є проблемою під час відвідування футбольних матчів. Відсутність показників також назвали проблемою</p>	<p>Переповнені входи та під'їзні шляхи можуть викликати занепокоєння та труднощі для людей з інвалідністю. Особливо це стосується тих, хто вперше відвідує стадіони. CAFE рекомендує надати спеціальні доступні входи для всіх власників квитків для вболівальників з інвалідністю. Ці входи мають бути спроектовані для легкого доступу на стадіон для всіх уболівальників з інвалідністю. На доступних входах мають бути присутні стюарди, щоб запобігти надмірному скупченню людей та неправомірному використанню входів, а також щоб зберігати шляхи доступу вільними</p> <p>Доступні входи мають мати чіткі та розпізнавальні показники з використанням міжнародно визнаного символу доступності. Цей знак має бути помітним здалеку та в місцях скупчення людей</p> <p>Якщо можливо, на шляхах під'їзду навколо стадіону мають бути присутні спеціальні стюарди, щоб допомогти глядачам з інвалідністю дістатися до доступних входів. Усі стюарди, які працюють</p>

	<p>на входах на стадіон, мають знати про доступні входи та маршрути, щоб допомогти вболівальникам, якщо спеціальні стюарди відсутні. Для отримання додаткової інформації про доступні входи зверніться до розділу Н:1 (сторінка 52) Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх»</p>
<p>Приблизно кожен четвертий респондент (23 %) повідомив CAFE, що великі відстані від місць паркування автомобілів або вузлів громадського транспорту є проблемою під час відвідування футбольних матчів. Для деяких людей з інвалідністю проблема довгих відстаней для доступу до стадіону може ускладнюватися відсутністю пандусів та нерівним рельєфом (дорожнє покриття) на під'їзних шляхах</p>	<p>На шляху до стадіону через регулярні проміжки мають бути передбачені місця відпочинку з підлокітниками та опорами для спини. Це принесе користь маломобільним групам населення та людям із захворюваннями органів дихання або серцево-судинної системи. Вболівальники літнього віку також можуть отримати користь від місць відпочинку</p> <p>Залежно від відстаней клуби також можуть запропонувати систему оренди крісел колісних від місць паркування автомобілів, місць висадки та транспортних вузлів до стадіону та навпаки після матчу, щоб підтримати маломобільні групи глядачів</p> <p>Залежно від розташування місць для паркування автомобілів і транспортних вузлів CAFE рекомендує ряд доступних послуг трансферу / гольф-мобілів, щоб допомогти глядачам з інвалідністю дістатися до стадіону з місць прибуття. Ці послуги трансферу та гольф-мобілі мають працювати до й після проведення футбольного матчу. Транспортні засоби, що використовуються, мають бути у змозі розмістити користувачів крісел колісних, вболівальників з інвалідністю, які не мають порушень опорно-рухового апарату та їх супроводжувачів осіб. Інші прихильники, наприклад, вболівальники літнього віку також можуть отримати користь від цих послуг</p>

Забезпечення квитками

Придбання індивідуального квитка на футбольний матч або абонемент є першим кроком до відвідування футбольного матчу наживо, а також зазвичай є першим контактом людини з клубом. Люди з інвалідністю повідомили SAFE, що у них часто виникають труднощі під час купівлі квитків для людей з інвалідністю, що заважає їм відвідувати футбольні матчі або ускладнює відвідування матчів. Труднощі полягають у недоступності способів придбання квитків, відсутності доступних квитків і додатковій оплаті за квитки для супроводжуваних осіб.

Але у людей з інвалідністю, на жаль, виникають труднощі не лише під час придбання квитків на футбольні матчі. Дослідження британської неурядової організації, Attitude is Everything, яка працює над покращенням доступу глядачів з інвалідністю до живої музики, проведене у 2018 році,¹⁴ виявило такі проблеми, пов'язані із забезпеченням відвідувачів з інвалідністю квитками на концерти й фестивалі живої музики:

- четверо з п'яти людей з інвалідністю мали проблеми під час бронювання квитків для людей з інвалідністю;
- 79 % були відсторонені від купівлі квитків на концерт живої музики через труднощі з бронюванням доступних квитків;
- 76 % були відсторонені від купівлі квитків на концерт живої музики через відсутність попередньої інформації про місце проведення та доступ до події;
- 70 % людей з інвалідністю віддавали б перевагу купуванню квитків через мережу Інтернет.

SAFE вирішив з'ясувати, чи виникали у людей з інвалідністю в Україні будь-які проблеми під час купівлі квитків на футбольні матчі, запитавши респондентів: **«Чи виникали у вас перешкоди / проблеми під час купівлі квитків на доступні місця на стадіонах?»**

Ми також ставили запитання щодо ціни на квитки для вболівальників з інвалідністю та їх супроводжуваних осіб.

¹² Звіт SAFE 2020 року про вплив Covid-19 –

<https://www.cafefootball.eu/Handlers/Download.ashx?IDMF=b232b83a-3af9-4821-8955-3d77d517d1df>

¹³ Опитування SAFE 2016 року серед уболівальників з інвалідністю <https://www.cafefootball.eu/Handlers/Download.ashx?IDMF=81918493-372f-4fcd-9926-8d5107853f01>

¹⁴ Звіт про опитування Attitude is Everything 2018 року про стан доступності –

<http://www.attitudeiseverything.org.uk/resources/publications/state-of-access-report-2018>

Спостереження	Рекомендація
42 % респондентів зазначили, що система придбання квитків для вболівальників з інвалідністю є складною	Футбольні клуби мають забезпечити прозору політику продажу квитків відповідно до тієї, що застосовується до вболівальників без інвалідності. Вболівальників з інвалідністю слід ознайомити з процедурами купівлі квитків через звичайні комунікаційні платформи клубу та в альтернативних форматах
Дві п'ятих респондентів зазначили, що не можна придбати доступні квитки через мережу Інтернет	У глядачів з інвалідністю має бути можливість купувати квитки на матч так само, як і в глядачів без інвалідності, зокрема й онлайн, за телефоном та особисто. Вболівальники з інвалідністю часто віддають перевагу придбанню квитків онлайн, оскільки це займає менше часу та дешевше ніж інші методи. Онлайн-портали продажу квитків мають бути доступними та відповідати всім інструкціям щодо доступності. Зверніться до розділу «Попередня інформація», щоб отримати додаткові поради щодо доступності вебсайтів
Більше третини респондентів (37 %) зазначили про відсутність або незрозумілу інформацію про те, як купувати квитки для людей з інвалідністю	Клуби мають надавати на своїх вебсайтах чітку та стислу інформацію з детальними відомостями про політику продажу квитків для глядачів з інвалідністю та процедуру їх купівлі. Інформація має бути широко доступною на каналах зв'язку клубу та бути доступною в альтернативних форматах
Майже кожен п'ятий респондент (19 %) зазначив, що персонал клубу не допомагає або не знає правил щодо продажу квитків для людей з інвалідністю	Персонал стадіону, який відповідає на запити електронною поштою або за телефоном, має бути ознайомлений з положеннями клубу щодо глядачів з інвалідністю, а також з політикою продажу квитків, щоб мати можливість відповісти на всі відповідні запитання
Понад 10 % респондентів зазначили, що не можуть придбати квитки, щоб сидіти з родиною та друзями	Якщо можливо, слід задовольняти прохання сім'ї та друзів сидіти разом з людьми з інвалідністю. Наприклад, інвалідність може мати один з батьків або брат / сестра, які бажають відвідати футбольний матч у складі більшої групи. На стадіонах слід заохочувати гнучкі варіанти надання місць для сидіння, щоб допомогти групам людей з інвалідністю та їх родинам і друзям сидіти разом. Для отримання додаткової інформації про гнучкі варіанти надання місць для сидіння зверніться до розділу I:8 (сторінка 70) Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх»

<p>14 % респондентів зазначили, що квиткові каси недоступні</p>	<p>CAFE рекомендує зробити квиткові каси доступними. Щоб користувачі крісел колісних та люди низького зросту могли самостійно купувати квитки, має бути встановлена квиткова каса з низько розташованим віконцем. У квитковій касі з низько розташованим віконцем мають бути встановлені чіткі та розпізнавальні покажчики, щоб допомогти глядачам з інвалідністю дістатися до відповідної квиткової каси</p> <p>У квиткових касах, де клієнти відокремлені від персоналу вікном або екраном з плексигласу, мають бути встановлені якісне освітлення та скло, що не відбиває світло, щоб допомогти людям з порушенням слуху та тим, які не чують, але можуть читати по губах</p> <p>Для допомоги глядачам з повною / частковою втратою слуху, глядачам, які користуються слуховими апаратами, в касах мають бути передбачені допоміжні слухові апарати. Персонал має бути навчений тому, як використовувати та обслуговувати це обладнання. За наявності таких пристроїв слід встановлювати покажчики з використанням міжнародного визнаного символу для допоміжних слухових апаратів</p>
<p>11 % респондентів зазначили, що не можна придбати квитки в гостьові сектори</p>	<p>Неприпустимо об'єднувати всіх людей, які користуються кріслами колісними та інших вболівальників з інвалідністю, і забезпечувати для них відповідні місця лише у секторах для вболівальників команди господарів. Глядачі з інвалідністю бажають підтримувати свою команду на виїзних матчах і не відрізняються від інших глядачів тим, що бажають мати вибір місць для огляду й сидіти разом з вболівальниками своєї команди. Там, де на сьогодні неможливо розмістити вболівальників з інвалідністю у гостьових секторах на стадіонах, клуби мають включити в майбутні плани реконструкції стадіону місця для користувачів крісел колісних і місця для сидіння з легким доступом</p>

<p>Більше половини респондентів (55 %) зазначили, що безоплатний квиток для їх супроводжуючої особи доступний разом з квитком для людей з інвалідністю. Проте 15 % зазначили, що за квиток для їх супроводжуючої особи стягується додаткова плата.</p> <p>Лише двоє респондентів зазначили, що безоплатний квиток для їх супроводжуючої особи недоступний разом з квитком для людей з інвалідністю</p>	<p>Приємно, що в деяких клубах України надаються безоплатні квитки для супроводжуючих осіб. У разі потреби глядачам з інвалідністю слід надавати безоплатний квиток для супроводжуючої особи, щоб вона могла відвідувати футбольні матчі та надавати допомогу та догляд, наприклад, допомагати вболівальнику з інвалідністю користуватися туалетом або надавати допомогу з їдою та питтям. Не слід очікувати, що глядач з інвалідністю, якому потрібна супроводжуюча особа або особистий помічник, сплатить вищу ціну квитка (включно з квитком для супроводжуючої особи), ніж глядач без інвалідності. Усі глядачі з інвалідністю, а не лише користувачі крісел колісних, мають отримати безоплатний квиток для супроводжуючої особи, якщо це потрібно. Наприклад, глядачу, який має труднощі в навчанні, може знадобитися супроводжуюча особа, щоб допомогти йому пересуватися по стадіону та гарантувати його безпеку.</p> <p>У деяких випадках може знадобитися більше однієї супроводжуючої особи, наприклад, для допомоги людині з інвалідністю за допомогою портативної вентиляції легень (підтримка дихання), що вимагає постійного догляду</p>
<p>35 % респондентів не знали, чи мають вони право або можуть придбати квиток для супроводжуючої особи</p>	<p>Перегляньте зазначені рекомендації щодо забезпечення чіткої та вичерпної політики продажу квитків для глядачів з інвалідністю</p>

Політика ціноутворення на квитки відрізняється залежно від конкретного клубу, змагання та місця. Культурні та соціально-економічні фактори також впливають на ціни на квитки для людей з інвалідністю. 11 % респондентів зазначили, що заплатили за свої квитки повну вартість, тоді як майже половина респондентів сказали, що отримали квитки безоплатно.

Як зазначалося раніше, не слід очікувати, що глядач з інвалідністю, якому потрібна супроводжуюча особа для безпечного відвідування футбольних матчів, сплатить вищу ціну квитка (включно з квитком для супроводжуючої особи), ніж глядач без інвалідності. Крім того, не слід очікувати, що клуби чи стадіони нададуть безоплатні квитки для всіх уболівальників з інвалідністю.

Дослідження CAFE та Німецького університету спорту в Кельні в 2013 році показало, що «понад дві третини учасників віддали б перевагу рівним умовам, а не дешевшим

квиткам на футбольні матчі, зокрема 73 % користувачів крісел колісних і 80 % людей з психічними порушеннями віддадуть перевагу рівним умовам, аніж дешевшим квиткам». ¹⁵

Але клуби та стадіони все ж можуть пропонувати певну кількість квитків за пільговими цінами для людей з інвалідністю, включно з квитками зі знижкою, особливо якщо враження вболівальників з інвалідністю від футбольного матчу можуть відрізнитися порівняно з глядачами без інвалідності. Якщо буде запроваджено схему пільгового ціноутворення, вона має поширюватися на всіх глядачів з інвалідністю, включно з людьми з порушенням зору, а не лише на осіб з певним видом інвалідності.

SAFE рекомендує клубам консультуватися зі своїми вболівальниками з інвалідністю, асоціаціями вболівальників з інвалідністю та місцевими неурядовими організаціями для людей з інвалідністю щодо політики ціноутворення на квитки для людей з інвалідністю.

Для отримання додаткової інформації зверніться до посібника SAFE щодо створення доступної та інклюзивної політики продажу квитків для вболівальників з інвалідністю.

Видимість

Для кожного, хто відвідує футбольний матч, надзвичайно важливо мати хорошу й безперешкодну видимість поля, щоб насолоджуватися грою та футбольним матчем загалом. Це також стосується користувачів крісел колісних та вболівальників, яким потрібні місця для сидіння з легким доступом. Глядачі з інвалідністю часто стверджують, що вони почуваються заблокованими та не мають достатньої видимості з наявних оглядових зон. Це може суттєво вплинути на їх задоволення від футбольного матчу та будь-яких розваг перед матчем і під час перерв. У деяких випадках недостатня видимість не дає змогу вболівальникам з інвалідністю відвідувати футбольні матчі.

Щоб з'ясувати, чи виникають у людей з інвалідністю в Україні труднощі з видимістю на стадіонах, SAFE запитав: **«Чи добре видно поле з місць для людей з інвалідністю на стадіоні?»**

Спостереження	Рекомендація
Майже три чверті респондентів (73 %) зазначили, що добре бачать ігрове поле	Продемонстрована найкраща практика: оглядові зони для всіх уболівальників з інвалідністю мають бути спроектовані так, щоб поле та навколишні зони було добре видно

¹⁵ Звіт про проєкт SAFE «Доказ інвалідності» – 2013 рік – <https://www.cafefootball.eu/Handlers/Download.ashx?IDMF=e7005fb1-e54e-458f-8339-f383107e9f66>

<p>Серед решти респондентів, які зазначили, що вони погано бачать ігрове поле, 54 % зазначили, що їх лінію видимості блокували інші вболівальники, які стояли або сиділи перед ними. Майже чверть респондентів повідомили, що бар'єри, колони та інша інфраструктура стадіону блокували їм видимість. Водночас кожному п'ятому вболівальнику серед цієї категорії лінії видимості були заблоковані персоналом матчу, тобто стюардами, поліцією, фотографами, операторами телекамер тощо</p>	<p>Клуби мають забезпечити, наскільки це можливо, щоб не було перешкод на усіх оглядових зонах і щоб під час матчу були присутні стюарди, які будуть гарантувати безперешкодну видимість ігрового поля. Клуби мають підтримувати зв'язок з вболівальниками з інвалідністю та іншими клубними відділами, наприклад, із засобами масової інформації, відділом безпеки на стадіоні тощо, щоб досягти компромісів щодо покращення видимості, забезпечуючи водночас персоналу стадіону можливість виконувати свої обов'язки в день проведення матчу</p>
	<p>Важливо також пам'ятати, що багато вболівальників з повною / частковою втратою зору мають певний відсоток зору й можуть бачити частину матчу за допомогою бінокля, монокля або інших подібних засобів. Уболівальникам з повною / частковою втратою зору, як і всім іншим уболівальникам з інвалідністю, слід запропонувати чіткий і безперешкодний огляд ігрового поля</p>
	<p>Усі місця для користувачів крісел колісних і місця для сидіння з легким доступом мають бути спроектовані в такий спосіб, щоб глядачі з інвалідністю могли бачити ігрове поле та навколишні зони, навіть якщо вони розташовані позаду місць для стояння чи сидіння. Щоб допомогти подолати перешкоди з боку інших прихильників, на стадіонах мають бути встановлені підйомні платформи, де це можливо. Це більш сталий варіант, розрахований на довгострокову перспективу – зверніться до документа SAFE з рекомендаціями щодо платформ для користувачів крісел колісних для отримання додаткової інформації</p>
	<p>Там, де неможливо забезпечити встановлення підйомних оглядових платформ, клубам слід, якщо це можливо, прибрати один ряд сидінь перед людьми, які користуються кріслами колісними, і розширити оглядову платформу. Це дасть змогу розширити простір для користувачів крісел колісних і покращити видимість</p>
	<p>Якщо неможливо виконати нічого з перерахованого, клубам рекомендується вилучити принаймні один ряд сидінь перед доступними оглядовими зонами, щоб покращити видимість</p>
	<p>Мають бути присутні стюарди, які запобігатимуть постійному стоянню інших вболівальників та перешкоджанню огляду з боку вболівальників з інвалідністю</p>

Інші послуги, приміщення та зручності

Клуби та стадіони мають надавати додаткові доступні послуги, приміщення та зручності, щоб забезпечити людям з інвалідністю однакові враження від відвідування матчів порівняно з глядачами без інвалідності. Такі послуги, приміщення та зручності можуть включати відповідні доступні туалети, можливість самостійно купувати їжу та напої, мати доступ до місць загального користування, а також відвідувати та купувати сувенірну продукцію в клубному магазині.

Аналогічно, вболівальники з інвалідністю можуть побажати відвідати клубний музей, здійснити екскурсію стадіоном або побачити футбольний матч з VIP-зон і зон гостинності на стадіоні. Таким чином, ці частини стадіону мають бути повністю доступними й інклюзивними та включати такі ж доступні послуги, приміщення та зручності, що й у зонах загального розміщення.

Щоб з'ясувати, які зони стадіонів доступні для глядачів з інвалідністю, CAFE попросив уболівальників з інвалідністю в Україні зазначити, які з наведених зон стадіону, які вони найчастіше відвідують, недоступні:

- туалети;
- квиткові каси;
- клубний магазин;
- місця загального користування;
- клубний музей / екскурсія;
- торгові ятки з продуктами харчування та напоями;
- VIP-зони / зони гостинності.

Трохи менше половини респондентів (45 %) зазначили, що всі ці зони на стадіоні, які вони найчастіше відвідували, були доступними, а чверть респондентів не знали, чи всі зони доступні. Нижче зазначено спостереження з інших відповідей.

Спостереження	Рекомендація
Майже половина решти респондентів (44 %) зазначили, що туалети на стадіоні не є доступними для людей з інвалідністю	Вкрай важливо забезпечити наявність відповідних туалетів для людей з інвалідністю на всіх ділянках стадіону (включно з тими, які використовуються під час неігрових днів). Це особливо важливо для користувачів крісел колісних, які, зазвичай, не можуть користуватися стандартними зручностями. Непридатні туалетні приміщення можуть бути серйозною перешкодою для глядачів з інвалідністю, а деяким не дадуть змогу відвідувати футбольні матчі. Тому відповідна кількість доступних туалетів має бути розташована по всьому стадіону та

	<p>якомога ближче до доступних оглядових зон. Посібник з належної практики УЄФА та CAFE рекомендує відстань 40 м між доступною оглядовою зоною та найближчим доступним туалетом. Посібник «Доступ для всіх» також рекомендує мінімальне співвідношення: 1 туалет, доступний для користувачів крісел колісних, на 15 місць для осіб з інвалідністю. Якщо можливо, співвідношення має бути менше ніж зазначено, адже людям з інвалідністю часто може знадобитися більше часу, щоб скористатися туалетом, і часто є велика потреба в цьому приміщенні в час пік (під час перерви або після фінального свистка)</p>
	<p>Найкраща практика рекомендує, щоб доступні туалети для людей з інвалідністю були туалетами унісекс, щоб надати можливість супроводжуючій особі протилежної статі запропонувати допомогу, якщо це потрібно. Там, де неможливо забезпечити доступні туалети унісекс, у туалетних блоках мають бути стюарди, щоб глядачі без інвалідності не зловживали використанням доступних туалетів для людей з інвалідністю. CAFE наполегливо рекомендує, щоб усі стюарди, особливо це стосується тих, хто працює в доступних зонах стадіону та навколо них, проходили навчання з питань інвалідності. Стюарди мають бути уважними, оскільки деякі глядачі матимуть приховану інвалідність, й, можливо, їм доведеться скористатися доступним туалетом для людей з інвалідністю</p>
	<p>Вкрай важливо, щоб доступні туалети для людей з інвалідністю мали достатню вільну площу для того, щоб користувачі крісел колісних могли повертатися на 180°. Площа підлоги має становити не менше ніж 2200 мм x 1500 мм. Рекомендується, де це можливо, збільшити вільну площу підлоги, щоб крісла колісні з електроприводом і мобільні скутери, які часто мають набагато більший розмір ніж крісла колісні з ручним керуванням, мали простір для маневрування та розташування свого крісла колісного для зручності переміщення.</p>

Також важливо, щоб доступні туалети для людей з інвалідністю мали відповідні туалетні меблі, такі як поручні, гачки для верхнього одягу, полиці тощо, встановлені на відповідній висоті. Меблі, встановлені в доступних туалетах для людей з інвалідністю, мають бути відповідного контрастного кольору на фоні поверхні. Для отримання додаткової інформації про компонування туалетних меблів та контрастність кольорів для доступних туалетів для людей з інвалідністю зверніться до розділу K:1 (сторінка 85) [Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх»](#)

Крім доступних туалетів для користувачів крісел колісних, стадіони мають забезпечувати доступні туалети для маломобільних груп глядачів, які не користуються кріслами колісними або мають приховану інвалідність. Мінімум 10 % стандартних туалетних кабінок (принаймні одна кабінка) в туалетному блоці мають бути призначені для маломобільних глядачів. Це означає, що вони мають бути оснащені підтримуючими поручнями, мати високе сидіння унітазу й бути достатньо великими, щоб вмістити людей, які використовують милиці або мають обмежені рухи ніг, у такий спосіб забезпечуючи місце для батьків з маленькими дітьми.

Принаймні один пісуар на блок у чоловічих туалетах має бути на нижчому рівні й придатний для маломобільних груп глядачів зі встановленими вертикальними ручками або поручнями.

Для отримання додаткової інформації зверніться до розділу K:1 (сторінка 87) [Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх»](#)

Встановлення туалету з місцями для переодягання дасть змогу людині з інвалідністю зі складними або множинними потребами відвідати футбольний матч. Без туалету з місцями для переодягання люди з інвалідністю не зможуть відвідати гру або використовуватимуть підлогу туалету для переодягання, що може становити небезпеку як для людини з інвалідністю, так і для супроводжуючої особи.

	<p>Туалети з місцями для переодягання мають мати площу не менше ніж 12 кв. м і включати унітаз, встановлений на достатній відстані від стін («півострівний»), лавку для переодягання, придатну для дорослої людини, та стельову гусеничну систему підйому.</p> <p>Для отримання додаткової інформації зверніться до розділу К:1 (сторінка 88) Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх»</p>
<p>Більше третини респондентів (34 %) зазначили, що зони гостинності та VIP-зони стадіонів або були недоступними, або респонденти не знали, чи доступні ці зони</p>	<p>Клуби чи стадіони не мають припускати, що глядачі з інвалідністю не захочуть дивитися матчі з VIP-зон і зон гостинності на стадіоні. Усі зони стадіону, включно з VIP-зоною, корпоративними та готельними номерами, мають бути доступними для людей з інвалідністю, як і будь-які прилеглі приміщення та зручності, такі як ресторани та бари</p> <p>Як і в зонах загального розміщення, VIP-зони та зони гостинності мають бути достатньої площі для користувачів крісел колісних і з місцями з легким доступом із сусідніми сидіннями для супроводжуваних осіб. У всіх них має бути хороша видимість ігрового поля та його прилеглої території</p> <p>У цих зонах мають бути передбачені інші об'єкти, такі як доступні туалети, низько розташовані прилавки для обслуговування, аудіоописові коментарі та допоміжні пристрої для прослуховування.</p> <p>Зверніться до рекомендацій у цьому розділі звіту, щоб отримати додаткові поради</p>
<p>Майже кожен п'ятий респондент зазначив, що зони місць загального користування та буфетів / закладів харчування недоступні</p>	<p>На багатьох стадіонах є внутрішні місця загального користування, де розташовані кіоски з їжею та напоями, туалети та кімнати першої допомоги. Глядачі з інвалідністю можуть захотіти отримати доступ до цих зручностей або зустрітися з друзями та родиною перед матчем. Якщо можливо, місця загального користування мають бути спроектовані так, щоб забезпечити доступ для всіх глядачів з інвалідністю</p> <p>Місця загального користування мають бути спроектовані для плавного, безперешкодного проходу всіх глядачів на стадіон, навколо нього та зі стадіону. Це стосується і глядачів з інвалідністю. Важливо, щоб маршрути входу / виходу скорочували до мінімуму відстань для глядачів з інвалідністю</p>

	<p>від входу на стадіон до місць для людей, які користуються кріслами колісними, або місць з легким доступом, а також від їх місць до таких зручностей, як туалети та буфети / заклади харчування.</p> <p>Для отримання додаткової інформації про доступні місця загального користування зверніться до розділу Н:3 (сторінка 54) Посібника з належної практики УЄФА та SAFE – «Доступ для всіх»</p>
	<p>У людей з інвалідністю має бути можливість користуватися всіма буфетами / закладами харчування. Бари та прилавки буфетів мають бути поруч з доступними зонами огляду та доступними для глядачів з різними видами інвалідності, а на торгових ятках має бути доступним аналогічний вибір продуктів</p>
	<p>На торгових ятках мають бути встановлені низько розташовані прилавки для обслуговування, особливо якщо вони розташовані поблизу доступних зон огляду для людей з інвалідністю, щоб допомогти користувачам крісел колісних та особам невисокого зросту. Нижня частина має розміщуватися на висоті не більше ніж 850 мм над підлогою та мати вільний простір над підлогою не менше ніж 700 мм.</p> <p>Для отримання додаткової інформації зверніться до розділу К:3 (сторінка 54) Посібника з належної практики УЄФА та SAFE – «Доступ для всіх»</p>
	<p>SAFE рекомендує розміщувати стюардів або волонтерів поблизу доступних торгових яток, щоб запропонувати допомогу клієнтам з інвалідністю, а де можливо, слід створювати пріоритетні черги, щоб глядачам з інвалідністю не довелося чекати в довгих чергах</p>
	<p>Якщо місця загального користування не можуть бути доступними, клуби мають намагатися впроваджувати послуги, які дадуть змогу глядачам з інвалідністю купувати їжу та напої, реалізувавши це від свого імені, а не покладатися на свою супроводжуючу особу. Можуть впроваджуватися такі послуги, як служба доставки на місця, коли глядачі попередньо замовляють напої / їжу, а персонал стадіону доставляє замовлення або перед матчем, або під час перерви</p>

14 % респондентів зазначили, що квиткові каси на стадіоні недоступні	Зверніться до рекомендацій, наведених у розділі «Забезпечення квитками» на сторінці 18
Трохи менше ніж 10 % респондентів зазначили, що клубний магазин та/або клубний музей / екскурсія недоступні	<p>Важливо, щоб такі аспекти, як клубні магазини, музеї та екскурсії стадіоном були повністю доступними, оскільки вболівальники з інвалідністю нічим не відрізняються від вболівальників без інвалідності, бажаючи придбати репліки комплектів форми, тренувальних комплектів форми та іншої сувенірної продукції клубного бренду як для себе, так і для інших. Уболівальники з інвалідністю будуть раді нагоді відвідати приміщення, де зберігається нагородна атрибутика, чи роздягальню на стадіоні свого клубу та сфотографуватися. Важливо щоб ці додаткові послуги були доступні для всіх людей з інвалідністю, оскільки клуби втрачають додатковий дохід не лише від людей з інвалідністю, а й від їх друзів та родини</p> <p>У клубних магазинах мають бути: доступний вхід, доступна кімната для переодягання, низько розташований прилавок, портативні зчитувачі платіжних карток, допоміжні пристрої для прослуховування та фронтальні каси</p> <p>Якщо можливо, клубний музей / екскурсія має забезпечувати експозиції на низько розташованих стендах, інформація має бути доступною в альтернативних форматах, наприклад, великим шрифтом, із субтитрами або в форматі аудіозапису. Може знадобитися розгляд альтернативних шляхів доступу, щоб усі зони були доступними для людей з інвалідністю різних видів. CAFE рекомендує клубам вести діалог зі своїми вболівальниками з інвалідністю, їх асоціаціями та місцевими неурядовими організаціями для людей з інвалідністю під час планування доступності своїх клубних турів</p>

Вболівальникам з інвалідністю також можуть знадобитися додаткові послуги, щоб покращити свої враження від відвідування футбольних матчів та отримати досвід перебування в більш доступному та інклюзивному середовищі. Наприклад, вболівальники з повною / частковою втратою зору можуть не отримувати приємних вражень від футбольних матчів, якщо аудіоописовий коментар недоступний під час проведення матчів. Багато уболівальників з повною / частковою втратою зору з усієї

Європи повідомили CAFE, що доступність аудіоописового коментаря є ключовим фактором для їх відвідування футбольного матчу. Якщо собакам-поводирям і собакам-помічникам заборонено входити на стадіон, деякі глядачі з інвалідністю можуть не відвідувати футбольні матчі наживо.

Важливо пам'ятати, що хоча послуги насамперед можуть бути спрямовані на глядачів з певним видом інвалідності, вони можуть бути корисними людям з іншими видами інвалідності. Собаки-поводирі або собаки-помічники зазвичай асоціюються з людьми з повною / частковою втратою зору. Проте все більше й більше людей з інвалідністю використовують спеціально навчених собак, наприклад, люди з епілепсією, чиї собаки-помічники можуть попередити про наближення судом, і собаки-поводирі для людей з повною / частковою втратою слуху. Послугами аудіоописового коментаря також можуть користуватися інші глядачі як з інвалідністю, так і без неї, оскільки послуга надає додаткову та детальнішу інформацію.

Спостереження	Рекомендація
<p>10 % респондентів зазначили, що послуга аудіоописового коментаря була доступною в день проведення матчу, а 7 % зазначили, що був доступний лише стандартний радіокоментар.</p> <p>Трохи менше чверті респондентів зазначили, що послуга аудіоописового коментаря не була доступною в їх клубі, а решта 59 % респондентів не знали, чи була доступна ця послуга</p>	<p>Аудіоописовий коментар – це спеціалізована послуга, яка надає додаткову інформацію для уболівальників з повною / частковою втратою зору.</p> <p>Аудіоописовий коментар описує всю важливу візуальну інформацію, таку як вираз обличчя, мова тіла, декорації, дії, одяг, кольори, реакцію натовпу та всі інші аспекти, важливі для передачі футбольного матчу та навколишньої атмосфери.</p> <p>Багато уболівальників з повною / частковою втратою зору не відвідують футбольні матчі наживо, якщо під час них не передбачено послугу аудіоописового коментаря.</p> <p>У футбольному контексті послуга аудіоописових коментарів дає змогу слухачеві з повною / частковою втратою зору отримати більш повне розуміння футбольного матчу, який він відвідує, ніж використання стандартного радіокоментаря.</p> <p>За наявності послуги аудіоописового коментаря на стадіонах уболівальники з повною / частковою втратою зору зазначили, що їм значно більше сподобалися враження від відвідування футбольного матчу порівняно з тим, коли послуга аудіоописового коментаря була недоступною</p>

	<p>За наявності послуги аудіоописового коментаря на стадіоні клуби мають рекламувати послугу на сторінці для людей з інвалідністю на офіційному вебсайті клубу та ділитися інформацією з CAFÉ для публікації на вебсайті CAFÉ та сторінках стадіону, щоб уболівальники знали, що послуга доступна та як вони можуть отримати до неї доступ</p>
	<p>CAFÉ рекомендує надавати послугу аудіоописового коментаря місцевою мовою, щоб забезпечити однакові враження для вболівальників з повною / частковою втратою зору</p>
	<p>У вболівальників з повною / частковою втратою зору має бути можливість користуватися послугами аудіоописового коментаря з будь-якого місця на стадіоні й не має обмежуватися певними зонами</p>
	<p>CAFÉ рекомендує, щоб глядачі мали можливість налаштуватися на такі коментарі спеціаліста за допомогою власних пристроїв, тобто персональних радіостанцій і смартфонів, а також щоб частоти аудіоописового коментаря були оприлюднені перед матчами, щоб глядачі були поінформовані заздалегідь. Стюарди також мають знати про частоти та як керувати будь-якими пристроями, які надає клуб, щоб запропонувати допомогу глядачам</p>
	<p>CAFÉ рекомендує клубам мати деяку кількість власних пристроїв для вболівальників, чиї персональні пристрої, можливо, зламалися або вболівальники забули взяти навушники із собою на стадіон</p>
	<p>Для отримання додаткової інформації про послугу аудіоописового коментаря зверніться до розділу аудіоописового коментаря (ADC) на вебсайті CAFÉ – https://www.cafefootball.eu/Pages/Category/audiocommentary</p>

<p>8 % респондентів зазначили, що собак-поводирів / помічників допускають на стадіони в Україні, зокрема третина респондентів стверджують, що потрібно попередньо повідомити про відвідування матчу із собакою-поводирем / помічником.</p> <p>Понад 80 % респондентів зазначили, що не знають, чи допускають на стадіони собак-поводирів / помічників, а решта 11 % зазначили, що собак-поводирів / помічників не допускають на стадіони</p>	<p>Хорошою практикою є дати змогу глядачам з інвалідністю відвідувати матчі зі своїми собаками-поводирями / помічниками. Собаки-поводирі та собаки-помічники проходять інтенсивну підготовку, щоб задовольнити потреби людей з інвалідністю, яким вони допомагають, і звикнути до їх способу життя включно з відвідуванням багатолюдних і шумних заходів, таких як футбольні матчі. У більшості європейських країн заборонено не допускати на стадіони собаку-поводиря, яку використовує людина з інвалідністю</p>
	<p>Людині з інвалідністю, яка використовує собаку-помічника, може знадобитися супроводжуюча особа, яка дасть змогу їй відвідати футбольний матч наживо та забезпечити потрібний догляд. Наприклад, не очікується, що собака-помічник зможе принести їжу та напої або надати допомогу в користуванні туалетом, але використання собаки-помічника допоможе людині з інвалідністю орієнтуватися на стадіоні або попередньо попередити про стан її здоров'я</p>
	<p>Глядач, якого супроводжує собака-поводир / помічник, має мати вибір місць для сидіння (з додатковим місцем для собаки). Передній ряд блоку або ярусу сидінь зазвичай забезпечує більше простору й комфорту для собак-поводирів / помічників, але слід зазначити, що такі собаки мають надзвичайні здібності до адаптації та можуть максимально використовувати обмежений простір</p>
	<p>Клуби та стадіони мають допускати собак-помічників і забезпечувати місця, де вони можуть попити води й відпочити (місця для відпочинку). Місця для відпочинку собак мають бути доступними для всіх глядачів з інвалідністю та бути належним чином позначеними. Ці зони мають розташовуватися поблизу доступних місць для глядачів з інвалідністю. Для отримання додаткової інформації зверніться до розділу G:8 (сторінка 49) Посібника з належної практики УЄФА та CAFE – «Доступ для всіх»</p>

Асоціації вболівальників з інвалідністю

Асоціації вболівальників з інвалідністю – це групи, керовані самим вболівальниками, що складаються з вболівальників з різними видами інвалідності, які можуть представляти не тільки свої власні інтереси, але й інтереси інших вболівальників з інвалідністю у своєму футбольному клубі. Основна мета таких асоціацій – допомогти створити доступне та привітне середовище у футбольних клубах, що дає можливість людям з інвалідністю зайняти належні їм місця поряд з іншими вболівальниками. Асоціації вболівальників з інвалідністю можуть сприятливо вплинути в інших аспектах як на вболівальників з інвалідністю, так і на футбольні клуби. Цей сприятливий вплив включає в себе розширення можливостей вболівальників з інвалідністю щодо впливу на прийняття рішень у своєму клубі та підвищення обізнаності й розуміння питань доступності з боку клубів.

SAFE намагався зрозуміти, чи функціонують асоціації вболівальників з інвалідністю в Україні та чи будуть зацікавлені вболівальники мати таку асоціацію у своєму футбольному клубі. 20 % респондентів зазначили, що вони вже є членами таких асоціацій, а решта 80 % зазначили, що в їх клубі її немає або вони не знають, чи відповідна асоціація функціонує. З цих 80 % чотири п'ятих зазначили, що хотіли б приєднатися до асоціації вболівальників з інвалідністю, якби в їх клубі вона функціонувала.

Більше інформації про створення асоціації вболівальників з інвалідністю у футбольних клубах можна знайти в [Інформаційних матеріалах SAFE для вболівальників з інвалідністю](#).

Дискримінація вболівальників з інвалідністю

Раніше SAFE отримував повідомлення про випадки жорстокого поводження з вболівальниками з інвалідністю та злочинів на ґрунті ненависті, які траплялися на футбольних матчах по всій Європі, включно зі словесними образами та погрозами фізичного насильства. На запитання **«Чи були ви свідком / чи зазнали акту дискримінації через інвалідність (фізичного, словесного) на футбольному матчі?»** понад п'ята частина тих, хто відповів на це запитання (22 %), відповіли «Так», а ще 9 % вважали за краще не говорити.

Насправді ця цифра, ймовірно, буде набагато більшою, й більшість респондентів вважають за краще не відповідати на це запитання. Про дискримінацію через інвалідність часто не повідомляється через те, що люди з інвалідністю просто сприймають інциденти як частину повсякденного життя і не усвідомлюють, що зазнали акту дискримінації. Можливо, респонденти просто прийняли ці інциденти й не кваліфікували їх як акт дискримінації через інвалідність.

Щоб допомогти боротися з цим, клуби та стадіони мають впроваджувати, ефективно розповсюджувати інформацію та сприяти використанню механізмів, які дадуть змогу

повідомляти про неправомірну поведінку та дискримінацію через інвалідність. Клуби та стадіони також мають забезпечити повний доступ до послуг повідомлення для всіх людей з інвалідністю.

Ідеї, запропоновані вболівальниками з інвалідністю

Щоб покращити враження від відвідування футбольних матчів уболівальниками з інвалідністю, які відвідують футбольні матчі в Україні, CAFE попросив респондентів надати одну пропозицію щодо покращення доступності стадіону та поліпшення вражень від відвідування футбольних матчів для людей з інвалідністю по всій країні. Нижче наведено деякі з найпопулярніших відповідей. CAFE рекомендує клубам, якщо це можливо, вжити заходів на основі відгуків, отриманих від уболівальників з інвалідністю. Це допоможе людям з інвалідністю й надалі підтримувати відносини зі своїми клубами та є показником того, наскільки важливим є покращення доступу та інклюзії всіх уболівальників з інвалідністю до футбольних клубів:

- покращені покажчики для орієнтування всередині та ззовні стадіонів;
- спеціальні входи та виходи для вболівальників з інвалідністю, щоб запобігти надмірному скупченню людей;
- покращений транспорт, щоб дістатися до стадіонів;
- простіші способи придбання квитків;
- сурдопереклад командних оголошень і замін, доступний на гігантських телеекранах для людей, які не чують, і людей з порушенням слуху;
- безперешкодні маршрути навколо стадіонів;
- надання безоплатного квитка для супроводжуючої особи;
- можливість сидіти більш ніж з однією супроводжуючою особою, наприклад, із членами сім'ї тощо;
- більше стюардів або волонтерів для допомоги вболівальникам з інвалідністю на стадіонах;
- доступні місця у зонах гостинності;
- доступні туалети на стадіонах;
- доступні квиткові каси;
- більш безпечні та придатні шляхи доступу до стадіонів;
- купівля квитків онлайн;
- аудіоописові коментарі під час футбольних матчів;
- доступні квитки для людей з інвалідністю;
- більш доступні місця для паркування поблизу стадіонів;
- додаткова інформація про послуги для вболівальників з інвалідністю на стадіонах;
- зниження ціни на квитки для всіх вболівальників з інвалідністю;
- покращений простір для користувачів крісел колісних, щоб забезпечити безперешкодний огляд футбольного матчу;
- навіси над місцями для людей з інвалідністю, щоб такі люди не потрапляли під дощ або не відчували холоду під час футбольних матчів.

Висновки

Опитування SAFE серед уболівальників з інвалідністю в Україні показало, що по всій країні є значна кількість людей з інвалідністю, які відвідують футбольні матчі наживо, але не обов'язково регулярно (більше половини респондентів відвідали чотири або менше матчів у 2019 році). Це могло бути пов'язано з різними перешкодами, включно з відсутністю інформації в доступному форматі, відсутністю відповідних місць для сидіння, вартістю квитків для людей з інвалідністю та супроводжуючих осіб, обмеженою кількістю доступних квитків або відсутністю доступних послуг та інфраструктури для доступу до футбольних матчів.

Дослідження показало, що близько 75 % респондентів хотіли б регулярно відвідувати матчі своєї команди та національної збірної України, а припинення футбольних матчів наживо через Covid-19 негативно вплинуло на життя вболівальників з інвалідністю.

У глядачів з інвалідністю, які можуть відвідувати футбольні матчі, регулярно виникають проблеми, такі як перешкоди для видимості, неадекватні умови, зокрема недоступні туалети, неможливість сидіти разом з родиною / друзями, та труднощі з проїздом на стадіон і назад. Кожен п'ятий респондент зазначив, що вважає, що вболівальники з інвалідністю в Україні не насолоджуються такими ж враженнями, що і вболівальники без інвалідності.

SAFE сподівається, що поради, надані в цьому звіті, реалізація ролі фахівця з роботи з вболівальниками з інвалідністю (DAO) в країні та покращення комунікації між футбольними клубами та їх вболівальниками з інвалідністю дадуть змогу подолати багато з цих труднощів, забезпечуючи глядачам з інвалідністю однакові враження від відвідування футбольних матчів порівняно з уболівальниками без інвалідності.

Важливо, щоб футбольні клуби пам'ятали, що покращення доступу та інклюзії на їх стадіоні також принесе користь багатьом іншим категоріям уболівальників, а також уболівальникам з інвалідністю.

Для керівництва клубів і стадіонів важливо розуміти, що покращення вражень від відвідування футбольних матчів для вболівальників з різними видами інвалідності можна досягти без серйозних змін в інфраструктурі. Такі коригувальні заходи, як покращення покажчиків для орієнтування на стадіонах і навколо них, створення довідників з інформацією про доступ для публікації на офіційному вебсайті футбольного клубу та впровадження чіткої та прозорої політики продажу квитків, є відносно недорогими рішеннями, які допоможуть забезпечити більш інклюзивне та привітне середовище для всіх глядачів з інвалідністю.

SAFE наполегливо рекомендує клубам і стадіонам використовувати знання й досвід місцевих і національних неурядових організацій та організацій для людей з

інвалідністю, коли вони хочуть покращити доступ до свого стадіону та підтримувати зв'язок з власною базою вболівальників з інвалідністю, щоб краще зрозуміти їх вимоги щодо доступності. SAFE також може надати рекомендації та підтримку клубам, які прагнуть покращити умови відвідування футбольних матчів для вболівальників з інвалідністю.

Вболівальники з інвалідністю часто найкраще підходять для роботи з футбольними клубами над подоланням перешкод на стадіонах, оскільки вони мають реальний досвід подолання таких перешкод під час відвідування футбольних матчів. Більшість людей з інвалідністю були б раді можливості допомогти покращити доступ до свого футбольного клубу та інклюзію і відчували б завдяки цьому свою значимість.

SAFE планує тіснішу співпрацю з українськими вболівальниками з інвалідністю, щоб підтримати та надати їм можливість співпрацювати зі своїм футбольним клубом, щоб сприяти подоланню труднощів, які впливають на людей з інвалідністю, які відвідують футбольні матчі. Ми запросимо вболівальників, які бажають поділитися своїми відгуками після відвідування матчів. Це допоможе нам співпрацювати із зацікавленими сторонами, щоб покращити доступ та інклюзію на стадіонах, а також зробити футбольні матчі приємнішими та інклюзивними для всіх глядачів з інвалідністю.

Крім того, SAFE наполегливо заохочує створити асоціації вболівальників з інвалідністю на рівні футбольних клубів і національної збірної команди. Наші висновки показують, що вболівальники з інвалідністю зацікавлені в тому, щоб бути частиною таких асоціацій, і створення таких груп допоможе покращити доступ та інклюзію в усій країні та за її межами.

Футбольні клуби мають знати, що вболівальники з інвалідністю можуть зазнати дискримінації та неправомірної поведінки під час відвідування матчів, але не завжди можуть повідомляти про такі випадки. Наполегливо рекомендуємо клубам впроваджувати процедури, які допоможуть вболівальникам з інвалідністю почуватися комфортно, повідомляючи про випадки дискримінації та неправомірної поведінки через інвалідність, а також гарантувати ретельне розслідування будь-яких претензій. Щоб зменшити частоту випадків дискримінації та неправомірної поведінки, SAFE заохочує національні футбольні асоціації та їх клуби активно відзначати вболівальників з інвалідністю та пропагувати їх роль у своєму клубі та в суспільстві.

SAFE продовжить тісно співпрацювати з УЄФА, футбольними керівними органами в Україні, футбольними клубами, вболівальниками з інвалідністю та асоціаціями вболівальників з інвалідністю, щоб забезпечити привітну та інклюзивну гру. Це дасть змогу вболівальникам з інвалідністю в Україні зайняти належне місце поряд з вболівальниками без інвалідності в усіх сферах гри.

Про Центр доступу до футболу в Європі SAFE

Ми підтримуємо всіх уболівальників з інвалідністю.

Спортивні матчі наживо дарують дивовижні й позитивні враження, й кожен заслуговує на те, щоб отримати до них доступ.

Наш підхід – усунути перешкоди. Ми зосереджені на «повному доступі», використовуючи силу спорту як каталізатор змін, пов'язаних з інвалідністю, у широких колах суспільства.

Ми співпрацюємо з уболівальниками з інвалідністю та зацікавленими сторонами, надаючи їм можливість зайняти своє місце в центрі живого спорту як уболівальники, співробітники, волонтери та лідери громадської думки, а також вносити позитивні та інклюзивні зміни у свої місцеві клуби, національні ліги та міжнародні турніри.

Ми співпрацюємо з установами, які організують спортивні матчі наживо, від невеликих ліг до національних асоціацій та міжнародних організацій, допомагаючи їм сконцентрувати їх діяльність на доступі, можливостях і досвіді для кожної людини з інвалідністю.

Усунення перешкод на шляху доступу до спортивних матчів наживо принесе користь кожному.

Наше бачення – створити світ, в якому люди з інвалідністю є ключовою частиною глобальної спортивної спільноти як уболівальники, співробітники, волонтери та лідери громадської думки, щоб кожен мав рівні можливості зробити свій внесок у доступне, інклюзивне та привітне середовище.

**Спорт / Доступність / Інклюзія
для людей з інвалідністю**

+44 (0)203 355 9867

info@cafefootball.eu

[cafefootball](https://twitter.com/cafefootball)

[cafefootball.eu](https://www.instagram.com/cafefootball.eu)

[cafefootball](https://www.facebook.com/cafefootball)